

Набуває чинності з 17.04.2015 р.
Наказ № 80 від 17.04.2015 р.
Зміни згідно з:
Накази №№ 311 від 30.11.2015 р.,
125 від 04.05.2016 р., 325 від 25.11.2016 р.,
31 від 27.02.2017 р., 105 від 10.05.2017 р.,
283 від 01.10.2017 р., 445 від 29.12.2017 р.,
233 від 05.07.2018 р., 296 від 27.09.2018 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої Ради ОДЕКУ
«29» січня 2015 року

Ректор ОДЕКУ

_____ Степаненко С.М.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію освітнього процесу
в Одеському державному екологічному університеті

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському державному екологічному університеті (далі ОДЕКУ) регламентує головні правові та організаційні принципи здійснення освітнього процесу за всіма формами навчання підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів в ОДЕКУ.

Це Положення розроблено на підставі:

- Конституції України;
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Положення про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти від 06.06.1996 р № 191/153;
- Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів від 15.06.1996 р. № 245;
- Наказу Міністерства освіти і науки України № 450 від 07.08.2002 р. «Про затвердження норм часу для планування та обліку навчальної роботи»;
- Статуту Одеського державного екологічного університету;
- Правил внутрішнього розпорядку Одеського державного екологічного університету;
- Положення про проведення підсумкового контролю знань студентів Одеського державного екологічного університету (наказ №97 від 06.05.2015 р.);
- Навчально-методичного комплексу спеціальності (спеціалізації) в Одеському державному екологічному університеті (розпорядження № 26 від 06.05.2015 р.);
- Положення про організацію і контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів ОДЕКУ (наказ № 125 від 29.05.2015 р.);
- Методичних вказівок до розробки робочих навчальних програм в ОДЕКУ (наказ № 1119 від 15.05.2014р.);
- Положення про атестаційні комісії Одеського державного екологічного університету (наказ № 316 від 26.12.2014р.);
- Вимоги до виконання кваліфікаційних робіт в Одеському державному екологічному університеті (розпорядження № 8 від 27.02.2015 р.);

– Тимчасове положення про заходи щодо недопущення академічного плагіату в Одеському державному екологічному університеті (наказ № 108 від 14.05.2015 р.);

– Положення про освітні програми та навчальні плани Одеського державного екологічного університету (наказ № 96 від 06.05.2015 р.);

– Тимчасове положення про індивідуальний навчальний план студента в Одеському державному екологічному університеті (наказ № 236 від 29.09.2015 р.);

– Положення про особливості організації освітнього процесу за заочною формою навчання в ОДЕКУ (наказ № 48 від 27.02.2019 р.).

1.2. Основні терміни та їх визначення

В цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Графік навчального процесу – один з нормативних документів по організації освітнього процесу, який визначає календарні терміни семестрів, проведення поточного та підсумкового контролю знань (екзаменаційних сесій, заліково-екзаменаційних сесій), проведення практик, підготовка та захист кваліфікаційної роботи, атестації, канікул.

Зміст освіти – це науково-обґрунтована комплексна система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних ступенів освіти, програм та форм навчання.

Зміст освіти визначається затвердженими в установленому порядку Стандартами вищої освіти, структурно-логічною схемою підготовки, навчальними програмами дисциплін, іншими нормативними актами органів державного управління освітою та ОДЕКУ і відображається у відповідному навчально-методичному забезпеченні (підручниках, навчальних посібниках, методичних та інструктивних матеріалах, дидактичних засобах), а також при проведенні навчальних занять та інших видів освітньої діяльності.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена компетентна установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти.

Набуття кваліфікації засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснюва-

ти професійну та подальшу освітню діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в ОДЕКУ через систему організаційних, науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітній процес в ОДЕКУ базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

Освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається Одеським державним екологічним університетом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу і наукової установи. Стандарти освітньої діяльності розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з На-

ціональним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в ОДЕКУ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

1.3. *Рівень вищої освіти* – характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості знань, умінь та навичок особи, що забезпечують її здатність виконувати завдання та обов'язки (роботи) певного рівня професійної діяльності.

1.3.1. *Молодший бакалавр* – це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується ОДЕКУ (відокремленим підрозділом ОДЕКУ) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

1.3.2. *Бакалавр* – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої визначається ОДЕКУ в затвердженій освітній програмі в обсязі 180-240 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

1.3.3. *Магістр* – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

1.3.4. *Доктор філософії* – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою ОДЕКУ в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі ОДЕКУ. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-тех-

нічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 60 кредитів ЄКТС.

1.3.5. *Доктор наук* – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою ОДЕКУ за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

1.4. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському державному екологічному університеті затверджується у відповідності до чинного законодавства України Вченою радою ОДЕКУ та вводиться в дію наказом ректора ОДЕКУ.

1.5. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в ОДЕКУ містить:

- стандарти освітньої діяльності та вищої освіти;
- освітні програми;
- навчальні плани;
- інші матеріали навчально-методичного комплексу, затвердженого методичною радою ОДЕКУ.

2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу в ОДЕКУ

2.1. Організація освітнього процесу в ОДЕКУ здійснюється відповідно до чинного нормативно-правового законодавства України, Статуту Одеського державного екологічного університету за освітніми програмами, які розроблюються згідно з вимогами стандартів вищої освіти робочими групами та затверджуються відповідно до вимог Положення про освітні програми та навчальні плани Одеського державного екологічного університету.

2.2. Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма, як система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти, складається за кожним освітнім рівнем за кожною спеціальністю, яка ліцензована або ліцензу-

ється в ОДЕКУ, та, за потреби, за спеціалізаціями. Розробка програм здійснюється за рішенням Вченої ради інституту (факультету), в якому обов'язково зазначається:

- роботодавці, на яких має бути націлена дана освітня програма,
- наявність потреби у фахівцях, зазначена у офіційних довідках від роботодавців;
- відповідність кадрового потенціалу, матеріально-технічного забезпечення та інших показників вимогам ліцензійних умов;
- пропозиція щодо кандидатури керівника робочої групи з розробки освітньої програми.

Інші вимоги щодо порядку розробки та впровадження освітніх програм, внесення змін до них та припинення їх чинності визначається чинним Положенням про освітні програми та навчальні плани.

2.3. Освітня програма містить:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- результати навчання – сукупність знань, умінь і навичок, набутих здобувачем вищої освіти у процесі навчання за певною освітньою програмою;
- перелік дисциплін, які формують освітню програму та структурно-логічну схему підготовки;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- заходи, які забезпечують якість вищої освіти.

Органи студентського самоврядування мають право вносити пропозиції щодо змісту освітніх програм.

2.4. Навчання здобувачів вищої освіти в ОДЕКУ здійснюється за індивідуальними навчальними планами (ІНПС), які формуються студентами разом з деканатом на кожний навчальний рік на підставі затвердженого робочого навчального плану, який складається за освітньою програмою спеціальності та спеціалізації, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін та наявної академічної заборгованості студента за попередній навчальний рік.

Порядок формування, ведення, контролю виконання ІНПС здійснюється згідно з чинним Положенням про індивідуальний навчальний план студента в Одеському державному екологічному університеті.

Відповідальність за виконання ІНПС несе здобувач вищої освіти. Хід реалізації ІНПС контролюється деканатом інституту або факультету ОДЕКУ, а також куратором.

Студент вважається таким, що успішно засвоїв освітню програму, якщо він набрав суму кредитів ЄКТС, яка є не меншою ніж зазначена у цій програмі, та успішно пройшов атестацію у формах, зазначених в цій освітній програмі.

2.5. Навчальний план – це нормативний документ ОДЕКУ, за яким здійснюється планування освітнього процесу та який складається на підставі затвердженої у встановленому порядку освітньої програми.

Навчальний план визначає зведений бюджет часу, перелік та обсяг (в годинах та кредитах ЄКТС) навчальних дисциплін, практичної підготовки, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю, а також обсяг часу, передбачений на самостійну роботу студентів.

Навчальний план розробляється за даною освітньою програмою. Вимоги щодо порядку розробки навчальних планів, та внесення змін до них визначається чинним Положенням про освітні програми та навчальні плани.

Органи студентського самоврядування мають право вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів.

2.6. На самостійну роботу студента (СРС) відводиться від 50 до 90 відсотків загального обсягу навчального часу для вивчення певної дисципліни. У певних випадках відсоток часу на СРС може бути змінений за рішенням Вченої ради ОДЕКУ. Конкретний розмір відсотка часу на СРС визначається у навчальному плані. Види СРС визначаються чинним Положенням про організацію і контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів ОДЕКУ.

2.7. Сумарна тривалість канікул для студентів денної форми навчання впродовж навчального року, крім останнього, має становити щонайменше 8 тижнів.

2.8. Одеський державний екологічний університет забезпечує всім здобувачам вищої освіти можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотекою, читальними залами, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку ОДЕКУ.

2.9. За якість підготовки здобувачів вищої освіти згідно з вимогами освітньої програми відповідає керівник навчального структурного підрозділу ОДЕКУ (інституту, факультету, відділення, предметної або циклової комісії тощо).

3. Мови викладання

3.1. Мовою викладання в ОДЕКУ є державна мова.

3.2. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Вчена рада ОДЕКУ має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

За рішенням Вченої ради ОДЕКУ, за наявності підписаних договорів з іноземними ВНЗ про спільну підготовку (спільні дипломи), в Одеському державному екологічному університеті можуть також впроваджуватися іномовні освітні програми.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою в ОДЕКУ утворюються окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які ба-

жають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, або розробляються індивідуальні програми. При цьому Одеський державний екологічний університет забезпечує вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається у відповідності до рішення Вченої ради ОДЕКУ.

3.3. За бажанням здобувачів вищої освіти Одеський державний екологічний університет створює можливості для вивчення ними мови національної меншини в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням цієї мови.

4. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти

4.1. Підготовка фахівців з вищою освітою в Одеському державному екологічному університеті та його відокремлених структурних підрозділах здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

4.1.1. Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

4.1.2. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

4.1.3. Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

4.1.4. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння ме-

тодологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

4.1.5. Науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

4.2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- молодший бакалавр;
- бакалавр;
- магістр;
- доктор філософії;
- доктор наук.

4.3. Навчання в Одеському державному екологічному університеті здійснюється за такими формами:

- очна (денна);
- заочна (дистанційна).

Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного рівня вищої освіти.

Форми навчання можуть поєднуватися.

5. Форми організації освітнього процесу та види занять

5.1. Освітній процес в Одеському державному екологічному університеті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в ОДЕКУ є:

- лекція;
- настановна лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

За рішенням Вченої ради ОДЕКУ можуть бути визначені інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Дистанційне навчання в університеті реалізується шляхом організації дистанційної (заочно-дистанційної) як окремої форми навчання та використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі для студентів усіх

форм навчання чи при організації підвищення кваліфікації слухачів, а також в інших випадках, дозволених законодавством України.

Методичне забезпечення освітнього процесу регламентується змістом навчально-методичного комплексу, затвердженого методичною радою ОДЕКУ.

5.2. Лекція.

5.2.1. Лекція – основна форма проведення навчальних занять в ОДЕКУ на денній та дистанційній формі навчання, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу.

Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лекції проводяться лекторами – професорами, доцентами та старшими викладачами ОДЕКУ, а також провідними науково-педагогічними працівниками, науковцями або представниками виробничих підрозділів, запрошеними для читання лекцій, які мають науковий ступінь.

Лекції проводяться у відповідним чином обладнаних приміщеннях – аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів.

5.2.2. Лектор, якому доручено читати курс лекцій, відповідає за методичне забезпечення освітнього процесу згідно з встановленими в ОДЕКУ нормативними вимогами.

Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри (головою предметної або циклової комісії) до проведення пробних лекцій за участю провідних науково-педагогічних працівників кафедри (предметної або циклової комісії).

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

5.2.3. Дистанційно лекції проводяться зі студентами чи слухачами у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану, але можуть здійснюватись й очно, якщо це визначено у навчальних планах.

5.3. Настановна лекція.

Настановні лекції проводяться для студентів заочної (дистанційної) форми навчання під час настановної сесії. Тривалість настановної лекції з окремої дисципліни, яка вивчається студентом протягом навчального семестру або року, становить до 4 академічних годин. Зміст настановної лекції складається з загального огляду та особливостей навчальної дисципліни, огляду робочої програми навчальної дисципліни, в т.ч. графіку її вивчення, переліку базових знань та вмінь (компетентностей), огляду завдань на самостійну роботу, графіку та форм їх контролю, форм спілкування з викладачем під час самостійного вивчення дисципліни, графіку отримання завдань та виконання курсових проектів (робіт), відомостей про систему доступу до навчально-методичних матеріалів, у тому числі через репозитарій електронної навчально-методичної та наукової літератури та систему дистанційного навчання університету, тощо.

Викладання окремих тем та розділів навчальної дисципліни не передбачається.

5.4. Лабораторне заняття.

5.4.1. Лабораторне заняття – форма навчального заняття, на якому студент під керівництвом науково-педагогічного працівника особисто здійснює натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, на виробництві, в наукових лабораторіях тощо). Лабораторне заняття, як правило, проводиться зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи (якщо група більше 15 студентів).

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

5.4.2. Лабораторне заняття складається з проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Виконання лабораторної роботи оцінюється науково-педагогічним працівником. Оцінка за виконання лабораторної роботи враховується відповідно до методики викладеної у робочій програмі навчальної дисципліни.

5.4.3. Для дистанційної форми навчання лабораторні заняття в залежності від спеціальності, рівня матеріально-технічної оснащеності реальних лабораторій, можливостей створення і використання віртуальних лабораторій можуть виконуватись у таких формах:

- очно, у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях під час екзаменаційної сесії;
- дистанційно, з використанням відповідних програм-емуляторів, віртуальних тренажерів і лабораторій;
- за змішаною формою (деякі – очно, інші – дистанційно).

5.5. Практичне заняття.

5.5.1. Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться з однією академічною групою в аудиторіях або навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами

навчання, обчислювальною технікою. Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

5.5.2. Практичне заняття складається з проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінка за виконання практичної роботи враховується відповідно до методики, викладеної у робочій програмі навчальної дисципліни.

5.5.3. Дистанційно практичне заняття, яке передбачає виконання практичних або контрольних робіт, відбувається в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

5.6. Семінарське заняття.

5.6.1. Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем.

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

5.6.2. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Оцінки, отримані студентом на семінарських заняттях, враховуються відповідно до методики, викладеної у робочій програмі навчальної дисципліни.

5.6.3. Дистанційно семінарські заняття проводяться зі студентами чи слухачами у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану, але можуть здійснюватись й очно, якщо це визначено у навчальних планах.

5.7. Індивідуальні заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей, а також у разі надання додаткових освітніх послуг.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг навчальних занять для конкретного освітнього або кваліфікаційного рівня.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім атестації) визначаються індивідуальним навчальним планом студента.

Індивідуальні заняття організуються у позанавчальний час, як правило, зі студентами:

- учасниками олімпіад за фахом або окремих дисциплін;
- членами збірних команд ОДЕКУ з видів спорту;
- з магістрантами та аспірантами за темами наукових досліджень;

– зі студентами, яким надаються додаткові освітні послуги.

Графік індивідуальних занять на поточний навчальний семестр розробляється відповідною кафедрою (цикловою або предметною комісією) та затверджується деканом інституту, факультету (головою циклової або предметної комісії).

5.8. Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консультує студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Дистанційно консультації проводяться зі студентами чи слухачами у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану, але можуть здійснюватись й очно, якщо це визначено у навчальних планах.

Графік проведення консультацій протягом навчального семестру розробляється відповідною кафедрою (цикловою або предметною комісією), затверджується керівником зазначеного навчального підрозділу та доводиться до відома студентів згідно з визначеною в ОДЕКУ процедурою.

5.9. Самостійна робота студента.

5.9.1. Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять та регламентується чинним Положенням про організацію і контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів ОДЕКУ.

5.9.2. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

5.9.3. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з певної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, читальних залах бібліотеки Одеського державного екологічного університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також за допомогою бібліотеки електронної навчально-методичної та наукової літератури.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік розробляється відповідними підрозділами ОДЕКУ та доводиться до відома студентів на початку поточного семестру за допомогою інформаційних стендів та відповідних розділів офіційного інтернет-порталу ОДЕКУ.

5.9.4. При організації самостійної роботи з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад,

комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку співробітників відповідних кафедр (предметних або циклових комісій) або навчальних лабораторій ОДЕКУ.

5.9.5. Окремим видом СРС є індивідуальна робота, до якої належить підготовка курсових проектів та робіт і рефератів до семінарських занять.

5.9.6. Курсові проекти (роботи) виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсовий проект (КП) з навчальної дисципліни – це творче індивідуальне завдання, кінцевим результатом виконання якого є розробка нового продукту (пристрою, обладнання, технологічного процесу, механізму, апаратних і програмних засобів або їх окремих частин тощо). Курсовий проект може містити розрахунково-пояснювальну записку, креслення та інші матеріали, які визначаються завданням на курсове проектування. Курсовий проект виконується студентом самостійно згідно з завданням під керівництвом викладача протягом визначеного терміну в одному семестрі на основі знань та умінь, набутих з даної та суміжних дисциплін, а також матеріалів промислових підприємств і науково-дослідних установ, патентів тощо.

Курсова робота (КР) з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає розробку сукупності документів (розрахунково-пояснювальної або пояснювальної записки, за необхідності – графічного, ілюстративного матеріалу), та є творчим або репродуктивним рішенням конкретної задачі щодо об'єктів діяльності фахівця (пристроїв, обладнань, технологічних процесів, механізмів, апаратних та програмних засобів, або їх окремих частин; економічних, соціальних, лінгвістичних проблем тощо), виконаним студентом самостійно згідно із завданням під керівництвом викладача, на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.

Теми курсового проекту (роботи), вимоги до їх виконання і оцінювання наводяться у робочих програмах навчальних дисциплін. Студентам надається право вибору теми курсового проекту (роботи) або пропозиції висунути власну тему.

Тематика курсових проектів (робіт) повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Тематика курсових проектів (робіт) затверджується на засіданнях кафедр (предметних або циклових комісій), що має бути відображено в протоколах засідань кафедр (предметних або циклових комісій).

В одному семестрі планується не більше одного курсового проекту або роботи для дисциплін обсягом не менше чотирьох кредитів. Закріплення тем курсових проектів (робіт) за студентами реєструється у журналі із зазначенням дати. Керівництво курсовими проектами (роботами) здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими науково-педагогічними працівниками кафедр (предметних або циклових комісій).

Захист курсового проекту (роботи) проводиться перед комісією у складі

двох або трьох викладачів кафедри (предметної або циклової комісії) за участю керівника курсового проекту (роботи). Оцінка за виконання та захист курсового проекту (роботи) визначається відповідно до методики, викладеної у робочій програмі навчальної дисципліни.

Підсумки курсового проектування обговорюються на засіданнях кафедр (предметних або циклових комісій). Курсові проекти (роботи) зберігаються на кафедрі (предметній або цикловій комісії) протягом одного року, потім списуються та утилізуються за встановленим в ОДЕКУ порядком.

5.10. Практична підготовка студентів ОДЕКУ є обов'язковим компонентом освітньої програми і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь.

5.10.1. Залежно від конкретної спеціальності та цілей практика може бути: навчальна, виробнича, науково-виробнича, науково-дослідна, переддипломна, переддипломно-виробнича, педагогічна тощо. Перелік усіх видів практик, їх форми та терміни проведення визначаються навчальними і робочими навчальними планами підготовки.

5.10.2. Зміст і технологія проходження практики визначається програмою практики, яка розробляється відповідною кафедрою (кафедрами, предметними або цикловими комісіями) та затверджується ректором ОДЕКУ. Програма визначає види і форми перевірки рівня сформованості необхідних умінь та навичок, вимоги до звіту студента про виконання програми практики та можливе індивідуальне навчально-дослідне завдання. Звіт з практики захищається студентом перед комісією, яка призначається завідувачем відповідної кафедри (предметної або циклової комісії) та погоджується з проректором з навчальної роботи. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

5.10.3. Заключним етапом практичної підготовки є переддипломна, переддипломно-виробнича та науково-виробнича практики студентів, яка проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи. Перед проходженням зазначених практик студент має отримати тему роботи для того, щоб під час практики закріпити та поглибити знання дисциплін професійної підготовки, зібрати фактичний матеріал та виконати необхідні дослідження за темою роботи.

5.10.4. Відповідальність за організацію та проведення практик покладається на ректора ОДЕКУ, а контроль – на завідувача відповідної кафедри (предметної або циклової комісії).

Практична підготовка студентів здійснюється на передових сучасних підприємствах і організаціях різних галузей господарства, науки, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі і державного управління.

Підсумки практик обговорюються на засіданнях кафедр (предметних або циклових комісій) та вчених радах інституту і факультетів ОДЕКУ.

5.11. Контролюючі заходи.

Контролюючі заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань,

умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

Контролюючі заходи включають поточний та підсумковий контроль. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю та підсумкової атестації студента з метою оцінки результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Підсумкова атестація може відбуватися у декілька етапів, включаючи атестацію з навчальних дисциплін, які викладалися протягом останнього семестру навчання, захист результатів професійної практики, атестаційний іспит, підготовку та захист кваліфікаційної роботи. Конкретний перелік заходів та етапів підсумкової атестації визначається навчальним планом освітньої програми.

5.11.1. Поточний контроль здійснюється протягом семестру і має на меті оцінювання засвоєння студентом матеріалу певного змістовного модуля.

Методика проведення поточного контролю, система оцінювання рівня знань визначається у робочій програмі навчальної дисципліни та регламентується чинними нормативними документами ОДЕКУ.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною до встановленої в ОДЕКУ процедури.

Протягом навчального семестру проводиться оцінювання за кожним змістовним модулем і в терміни, визначеними робочою програмою навчальної дисципліни. Поділ навчального матеріалу на змістовні модулі, максимальна кількість балів для оцінювання контрольного завдання з конкретного модуля встановлює розробник робочої програми навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться до початку терміну семестрового контролю (екзаменаційної сесії).

5.11.2. Семестровий контроль проводиться у відповідності до встановлених в ОДЕКУ нормативних вимог у формах семестрового екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені графіком освітнього процесу на поточний навчальний рік.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену або заліку), якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни і набрав необхідну суму балів по заходах поточного контролю згідно з чинним Положенням про проведення підсумкового контролю знань студентів.

Екзамени складаються студентами в період екзаменаційних сесій, передбачених графіком освітнього процесу на поточний навчальний рік, за розкладом, який доводиться до відома викладачів і студентів не пізніше, як за місяць до початку сесії. Кількість дисциплін, з яких планується проведення екзаменів безпосередньо на екзаменаційній сесії, визначається робочим навчальним пла-

ном і не може перевищувати чотирьох. Тривалість сесії залежить від кількості екзаменів, але не може перевищувати, як правило, двох тижнів на семестр. На підготовку до екзамену та його проведення відводиться 20 академічних годин.

В окремих випадках декан факультету (інституту), на якому навчається студент, може встановлювати окремі індивідуальні терміни проведення підсумкового контролю на підставі письмової заяви студента з підтвердженням доцільності таких змін.

Підсумковий сесійний контроль для студентів заочної форми навчання здійснюється у відповідності до Положення про проведення підсумкового контролю знань студентів Одеського державного екологічного університету.

5.11.3. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам освітньої програми.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

Атестація осіб, які здобувають в ОДЕКУ ступінь молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра, здійснюється атестаційною комісією яка працює згідно з Положенням про атестаційні комісії Одеського державного екологічного університету.

Одеський державний екологічний університет на підставі рішення атестаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Атестація на першому та другому рівнях вищої освіти в Одеському державному екологічному університеті передбачає використання таких форм:

- складання атестаційного іспиту;
- захист дипломного проекту (роботи);
- захист магістерської кваліфікаційної роботи.

Порядок проведення атестаційного іспиту, формування тематики кваліфікаційних робіт, їх рецензування, організація поточного контролю за ходом їх виконання, порядок оцінювання визначаються Положенням про атестаційні комісії та Вимогами до виконання кваліфікаційних робіт в Одеському державному екологічному університеті.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою ОДЕКУ або іншого вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора наук, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою ОДЕКУ або іншого вищого навчального закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту нау-

кових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та дисертації (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційному інтернет-порталі ОДЕКУ відповідно до чинного законодавства України.

6. Організація освітнього процесу та оцінка якості навчання

6.1. Організація освітнього процесу здійснюється навчальними структурними підрозділами ОДЕКУ (кафедрами, відділеннями, центрами, цикловими комісіями відокремлених структурних підрозділів тощо). Основним нормативним документом, що визначає організацію освітнього процесу за певною освітньою програмою є навчальний план.

6.2. Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньої програми, на підставі навчального плану в ОДЕКУ складається робоча програма навчальної дисципліни, яка є нормативним документом університету.

Робоча програма навчальної дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю. Робочі програми відповідають єдиній уніфікованій формі і структурі наведеної у методичних вказівках до розробки робочих навчальних програм дисциплін в ОДЕКУ.

6.3. Навчання студента в ОДЕКУ здійснюється за індивідуальним навчальним планом.

Індивідуальний навчальний план студента – це офіційний робочий документ, в якому письмово фіксуються:

– узгоджені між студентом та деканатом річні плани засвоєння обраної студентом освітньої програми;

– кількісні та якісні результати опанування студентом зазначених річних планів засвоєння обраної освітньої програми та окремих видів навчальної діяльності студента, зокрема навчальних дисциплін, практичної підготовки, наукової діяльності, курсових індивідуальних завдань, підсумкової атестації тощо.

Індивідуальний навчальний план формується, виходячи з вимог затвердженої освітньої програми спеціальності (напрямку підготовки) відповідного рівня вищої освіти, затверджених Індивідуальних навчальних план-графіків надання додаткових освітніх послуг та з урахуванням особистих освітньо-професійних або освітньо-наукових інтересів і потреб студента.

ІНПС містить інформацію про перелік і послідовність вивчення навчальних дисциплін, обсяг навчального навантаження студента (усі види навчальної діяльності), курсові індивідуальні завдання, результати накопичувального оці-

нювання (сесійний контроль знань) та підсумкової атестації випускника, і затверджується згідно з чинним Положенням про індивідуальний навчальний план студента.

Зарахування навчальних дисциплін, включених в індивідуальний навчальний план, здійснюється за результатами визначених видів контролю якості знань протягом навчального семестру та навчального року.

До індивідуального навчального плану студента можуть бути включені додаткові навчальні дисципліни, вивчення яких не входить до переліку певної освітньої програми. Зазначені навчальні дисципліни включаються до індивідуального плану за особистим бажанням студента. Їх зарахування здійснюється на основі офіційного документа, який підтверджує присвоєння кредитів з цієї навчальної дисципліни.

Відповідальність за виконання ІНПС несе здобувач вищої освіти. Хід реалізації ІНПС контролюється деканатом інституту або факультету університету, а також куратором.

6.4. Оцінювання якості навчання студентів в ОДЕКУ здійснюється у відповідності до чинного Положення про критерії оцінки знань студентів в ОДЕКУ.

7. Учасники освітнього процесу

7.1. Учасниками освітнього процесу в ОДЕКУ є:

- науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Одеському державному екологічному університеті та його відокремлених структурних підрозділах;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах за умовами сумісництва або погодинної оплати праці;
- інші працівники університету.

За рішенням адміністрації ОДЕКУ до освітнього процесу в університеті можуть залучатися роботодавці.

7.2. Особами, які навчаються в ОДЕКУ, є:

- здобувачі вищої освіти;
- інші особи, які навчаються на підготовчому відділенні університету, курсах підвищення кваліфікації тощо.

Здобувачами вищої освіти є:

- студент – особа, зарахована до Одеського державного екологічного університету або його відокремлених структурних підрозділів з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра;
- курсант – особа, яка в установленому порядку зарахована для підготовки за програмою офіцерів кадру до кафедри військової підготовки як підрозділу ОДЕКУ і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання. Статус курсанта кафедри військової підготовки ОДЕКУ надається відповідним категоріям осіб у порядку, вста-

новленому Кабінетом Міністрів України;

– аспірант – особа, зарахована до ОДЕКУ для здобуття ступеня доктора філософії;

– докторант – особа, зарахована або прикріплена до ОДЕКУ для здобуття ступеня доктора наук.

До інших осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, належать слухачі – особи, які навчаються на підготовчому відділенні ОДЕКУ, або особи, які отримують додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти.

8. Навчальний час студента

8.1. Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на даному освітньому або кваліфікаційному рівні вищої освіти. Обліковими одиницями навчального часу студента є академічна година, навчальні день, тиждень, семестр, рік.

8.2. Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить, як правило, 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, так звану «пару».

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Облік навчального часу може здійснюватись у кредитах ЄКТС. Кредит – це 30 академічних годин навчальних занять та самостійної роботи у навчальному тижні протягом навчального семестру. Час, відведений для проведення підсумкового контролю, не входить у кредит.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, екзаменаційних сесій та/або днів проведення підсумкового контролю, вихідних, святкових і канікулярних днів. Сумарна тривалість канікул протягом навчального року, крім останнього, становить не менше 8 тижнів. Початок і закінчення навчання студента на конкретному році навчання оформляються відповідними (перевідними) наказами.

8.3. Навчальні дні та їх тривалість визначаються річним графіком навчального процесу. Вказаний графік складається на навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується у порядку і в терміни, встановлені нормативними документами Одеського державного екологічного університету.

Навчальні заняття в ОДЕКУ тривають дві академічні години з перервами між ними і проводяться за розкладом. Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять. Розклад занять складається навчальним відділом на семестр, погоджується і затверджується в по-

рядку і в терміни, встановлені нормативними документами ОДЕКУ.

8.4. Допускається у порядку, встановленому в ОДЕКУ, вільне відвідування студентами лекційних занять (для студентів третього та наступних років навчання). Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для студентів.

Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством України та Статутом ОДЕКУ.

9. Робочий час науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу) та не більше 1548 годин на навчальний рік.

Робочий час науково-педагогічного працівника складається з часу виконання ним навчальної, методичної, наукової й організаційної видів робіт. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу навчальної роботи в ОДЕКУ визначаються Міністерством освіти і науки України, затвердженими в установленому чинним законодавством порядку. Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи в ОДЕКУ визначаються нормативними документами університету затвердженими в установленому порядку.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

Рекомендований перелік видів методичної, наукової й організаційної робіт для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників університету встановлюється Міністерством освіти і науки України.

Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються адміністрацією Одеського державного екологічного університету за погодженням з профспілковим комітетом викладачів та співробітників ОДЕКУ та затверджуються вченою радою ОДЕКУ.

Усі види навчальної, методичної, наукової й організаційної робіт та кількість відведених годин на кожен вид роботи деталізується в Нормам часу ОДЕКУ для планування і обліку навчальної, основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників університету.

Види навчальних занять, що входять в обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються кафедрою (предметною або цикловою комісією) з урахуванням виконання ним методичної, наукової й організаційної роботи та особливостей і структури навчальної

дисципліни, яку викладає науково-педагогічний (педагогічний) працівник. При визначенні індивідуального навчального навантаження враховується необхідність витрат часу на розробку навчальної робочої програми дисципліни, відповідного методичного забезпечення, якщо дисципліна лише запроваджується в освітній процес.

Обсяг навчальних занять, доручених для проведення конкретному науково-педагогічному працівнику виражений в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне навантаження викладача. Види навчальних занять, що входять в обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються кафедрою або цикловою комісією та заносяться в індивідуальний план викладача відповідно до затверджених Норм часу ОДЕКУ.

На останньому у навчальному році засіданні кафедри або циклової комісії кожен викладач звітує про виконання індивідуального плану, на основі цього кожен завідувач кафедрою або голова циклової комісії подають звіти встановленої форми.

У разі виробничої потреби науково-педагогічний та педагогічний працівник ОДЕКУ може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначений індивідуальним робочим планом, в межах свого робочого часу. Додаткова кількість облікових годин встановлюється університетом і не може перевищувати 0,25 мінімального обов'язкового обсягу навчального навантаження (без оплати за додаткове навантаження). Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача вносяться в його індивідуальний робочий план.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним робочим планом викладача. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком контрольних заходів, визначається у порядку, встановленому в ОДЕКУ, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання. Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу. Переносити заняття з одного часу на інший поза розкладом тощо без дозволу проректора з навчальної роботи та навчального відділу категорично забороняється.

Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених чинним законодавством України.

10. Зарахування, повторне навчання, переведення студентів з інших ВНЗ, відрахування та поновлення

10.1. Прийом та зарахування на навчання здійснюється за усіма формами навчання відповідно з Законодавством України, Правилами прийому в Одеський державний екологічний університет, затвердженими в установленому по-

рядку.

10.2. Переведення здобувачів вищої освіти на наступний рік навчання здійснюється наказом ректора за поданням деканатів інституту, факультетів та керівників центрів.

На наступний рік навчання в межах відповідної програми підготовки (бакалавра, спеціаліста, магістра) наказом ректора університету переводяться студенти, які повністю вимоги навчального плану та успішно склали всі екзамени й заліки згідно з Положенням про індивідуальний навчальний план студента. Після перевірки виконання студентом запланованого в ІНПС обсягу навчальної роботи, у ІНПС ставиться відповідна відмітка «Навчальний план відповідного року навчання виконано повністю (частково)». В індивідуальному плані навчання (заліковій книжці) студента робиться запис «Переведено» на рік навчання, що підтверджується підписом декана (керівника центру).

10.3. Студент має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку.

Студент може взяти академічну відпустку згідно з порядком надання академічної відпустки, визначеним чинними нормативними документами або, у разі їх відсутності, документами, затвердженими вченою радою ОДЕКУ.

Максимальна тривалість академічної відпустки становить, як правило, один рік. За необхідності тривалість академічної відпустки може бути продовжена ще на один рік.

Академічна відпустка за медичними показниками надається студентам на підставі висновку медичної установи про необхідність надання академічної відпустки за станом здоров'я. Студенти які, не скаржились на стан здоров'я до початку екзаменаційної сесії та отримали під час складання іспитів незадовільні оцінки, вважаються такими, що мають академічну заборгованість та не можуть використовувати право на отримання академічної відпустки. Тривалість академічної відпустки за медичними показниками визначається висновком медичної установи.

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, – тривалістю, що визначається в медичному висновку, але не більше ніж до досягнення дитиною шестирічного віку, надається відповідно до чинного законодавства.

Надання академічної відпустки оформляється відповідним наказом ректора, в якому зазначаються підстави подання відпустки та її термін.

Допуск до навчання студентів, які перебували в академічній відпустці за медичними показаннями, здійснюється наказом ректора відповідно до заяви студента та висновку лікарсько-консультативної комісії про стан здоров'я, який дозволяє студенту поновити навчання. Заява студента та відповідні документи подаються не пізніше двох тижнів до початку семестру. Студенти, які не пода-

ли документи в установлений термін, відраховуються з вищого навчального закладу як такі, що не приступили до навчання в установлений термін.

Поновлення навчання осіб, які відраховані з університету або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти у інший заклад освіти здійснюється у межах ліцензованого обсягу, як правило, під час канікул.

10.4. Повторне навчання - це повторне проходження працездатним студентом (який не має права на отримання академічної відпустки) навчання за певний навчальний рік, навчальний план якого студент не виконав у повному обсязі з поважних причин, підтверджених відповідними документами.

Питання про надання студенту права на повторне навчання вирішується ректором університету за поданням декана та за заявою студента до початку відповідного року і оформляється відповідним наказом.

Студентам, які залишені на повторне навчання, можуть бути перезараховані дисципліни, з яких за результатами семестрового контролю вони мали позитивну оцінку. Дозвіл на перезарахування дисциплін надає декан інституту, факультету, керівник центру на підставі особистої заяви студента.

10.5. У результаті надання академічної відпустки, залишення на повторне навчання, при зміні форми чи спеціальності (напрямку підготовки), при переведенні з іншого навчального закладу чи поновленні до університету можуть виникати академічні розходження між навчальним планом даної спеціальності (напрямку підготовки), за якою особа буде навчатись, починаючи з поточного навчального року, і навчальним планом, за яким особа навчалась раніше.

Академічні розходження включають академічну різницю та академічні розбіжності з дисциплін. Академічна різниця – це перелік дисциплін навчального плану за попередні семестри, які студент досі не вивчав. Академічна розбіжність з дисципліни – це різниця за обсягом (менша кількість кредитів), формою підсумкового контролю або змістом між дисципліною, з якої особа атестована раніше, і відповідною їй дисципліною чинного навчального плану.

Процедура ліквідації академічних розходжень визначається чинним Порядком ліквідації академічної різниці в навчальних планах при переводі або поновленні на навчання в Одеському державному екологічному університеті.

10.6. Переведення студентів з одного вищого навчального закладу до іншого, незалежно від форми навчання, напрямку підготовки здійснюється за згодою ректорів обох вищих закладів освіти і за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Студент, який бажає перевестись до ОДЕКУ із іншого навчального закладу освіти належного рівня акредитації, подає на ім'я ректора навчального закладу, в якому він навчається, заяву про переведення і, одержавши його письмову згоду, звертається з цією заявою до ректора ОДЕКУ. При позитивному розгляді заяви і за умови ліквідації академічної різниці у відповідності до діючого в ОДЕКУ положення ректор ОДЕКУ видає наказ, згідно з яким студент допускається до занять, а до закладу освіти, в якому студент навчався раніше, направляє запит щодо одержання поштою особової справи. За умови переве-

дення на підготовку за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб попередньо складається договір і сплачується вартість навчання. Особова справа студента, який переводиться до ОДЕКУ, в тижневий термін пересилається на адресу ОДЕКУ. У навчальному закладі, де студент навчався раніше, залишаються копії академічної довідки, навчальної картки студента, індивідуальний навчальний план студента (залікова книжка) та список пересланих документів.

Переведення студентів з ОДЕКУ до іншого навчального закладу здійснюється в установленому законодавством порядку на підставі наказу ректора ОДЕКУ.

Порядок збереження цих документів такий самий, як і порядок збереження особистих справ студентів. Наказ ректора про зарахування студента видається після одержання особової справи студента.

До заяви про переведення студент додає ксерокс ліцензії, рівня акредитації, академічну довідку ВНЗ встановленого зразку, з якого він переводиться.

Переведення студентів з однієї спеціальності (напряму підготовки) на іншу або з однієї форми навчання на іншу в межах ОДЕКУ здійснює ректор університету.

Переведення студентів на першому курсі забороняється.

Переведення студентів, які навчаються за рівнями вищої освіти «спеціаліст» та «магістр», з однієї спеціальності на іншу не допускається. Переведення з одного навчального закладу до іншого або з однієї форми навчання на іншу студентів, які навчаються за рівнями спеціаліст та магістр, можливе тільки за умови переведення на ті самі спеціальності, за якими здійснюється їх підготовка.

Особи, які навчаються в акредитованому недержавному закладі освіти, можуть бути переведені до ОДЕКУ на умовах, що передбачені для осіб, які навчаються в ОДЕКУ за договором (контрактом), а також за конкурсом на вільні місця за держзамовленням.

Особи, які навчаються (навчались) в неакредитованих вищих навчальних закладах, або термін акредитації яких вичерпався, не користуються правом повновлення (переведення) в Університеті.

Переведення студентів з одного напряму підготовки на інший або на іншу спеціальність (спеціалізацію) рівня «бакалавр», або з однієї форми навчання на іншу в межах університету дозволяється за наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

10.7. Підставами для відрахування студента з Університету є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- у зв'язку з переведенням до іншого навчального закладу;
- за станом здоров'я на підставі висновку ЛКК;
- невиконання навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між вищим навчальним закладом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

– за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку ОДЕКУ;

– інші випадки, передбачені діючим законодавством.

У разі коли до дати початку наступного навчального семестру студент не ліквідував академічну заборгованість, він підлягає відрахуванню з числа осіб, які навчаються за державним замовленням.

Академічна заборгованість виникає у разі, коли:

– протягом навчального семестру до початку поточного семестрового контролю, визначеного навчальним планом, особа з будь-якої навчальної дисципліни набрала менше балів, ніж визначена в ОДЕКУ межа незадовільного навчання;

– під час семестрового контролю з будь-якої навчальної дисципліни особа отримала менше балів, ніж визначена в ОДЕКУ межа незадовільного навчання.

Особа, відрахована з ОДЕКУ до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

Особа, відрахована з ОДЕКУ до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

Відрахування студентів здійснюється наказом ректора за поданням декана.

Особам, відрахованим з університету, за їх бажанням, після закриття обхідного листка видається академічна довідка встановленої форми та оригінал документів про попередню освіту, який зберігається в особовій справі студента.

Реєстрація академічних довідок проводиться в спеціальній книзі. Для передачі в архів до особової справи студента додаються: підписана деканом і скріплена печаткою копія академічної довідки, завірений деканом індивідуальний навчальний план (залікова книжка), студентський квиток і скріплена печаткою за підписом декана навчальна картка студента із зазначенням виконання студентом навчального плану.

До академічної довідки не вносяться навчальні дисципліни, з яких студент одержав незадовільні оцінки. Студентам, які вибули з першого року навчання і не склали екзаменів чи заліків, видається академічна довідка із записом, що студент заліків та екзаменів не складав.

10.8. Поновлення відрахованих студентів на навчання здійснюється ректором незалежно від тривалості перерви в навчанні, причини відрахування, трудового стажу, форми навчання і з урахуванням здатності претендента успішно виконувати графік навчального процесу.

Поновлення на перший рік навчання забороняється. Студенти, які прослухали теоретичний курс навчання на першому році навчання та які були відраховані на першому році, можуть бути поновлені на другий рік навчання за умови ліквідації ними академічної різниці до початку навчальних занять у

встановленому в Університеті порядку.

Заява про поновлення або переведення має бути розглянута протягом двох тижнів, і заявникові повідомлені умови зарахування на навчання або причина відмови.

Переведення студентів, а також поновлення в число студентів осіб, які були відраховані з вищих закладів освіти, здійснюється під час канікул. Для цього необхідно подати заяву на ім'я ректора, яка має бути завізована деканом, та пакет необхідних документів.

Студенту, поновленому в ОДЕКУ або переведеному з іншого закладу освіти, видається індивідуальний навчальний план (залікова книжка) з проставленими перезарахованими навчальними предметами та відповідними оцінками. Перезарахування навчальних дисциплін здійснює декан у відповідності з діючим в ОДЕКУ положенням.

***

Випадки, не передбачені даним Положенням, особливі обставини на підставі заяви студента й обґрунтованого подання декана розглядає та вирішує ректор Одеського державного екологічного університету. Рішення ректора є остаточним.